

Л. С. Галецький

Кіровоградський урановорудний район

КІРОВОГРАДСЬКИЙ УРАНОВОРУДНИЙ РАЙОН – група родовищ уранових руд. Знаходиться у межах Кіровоградської та Дніпропетровської обл. К. у. р. складає основу сировинної бази урану України, є унікальним як у Європі, так і в усьому світі. Його родовища належать до метасоматичного типу. Урановидобувальний комплекс р-ну складають 2 рудники – Інгульський і Смолинський (створені на базі Мічуринського і Ватутинського родовищ), які експлуатуює *Східний гірничозбагачувальний комбінат* (м. Жовті Води Дніпропетровської обл.). Будова К. у. р. визначає Корсунь-Новомиргородський антиклінорій, осьове підняття якого складене двома комплексами гранітоїдів різного віку та природи. Пд. частину осьового підняття утворює Новоукраїнський масив анатектичних калієвих гранітів (вік бл. 2 млрд р.), пн. – Корсунь-Новомиргородський плутон інтрузивних гранітів-рапаківі й анортозитів (1,7–1,8 млрд р.). Крила антиклінорія складені нижньопротерозойськими гнейсами та мігматитами з відносно дрібними тілами гранітів. На Сх. він обмежений Кіровоградським, на Зх. – Звенигородським-Ганнівським розломами. Утворення уранових родовищ К. у. р. пов'язане з процесами постгранітизації натрієвого метасоматозу, накладеного на граніт-метаморфічний субстрат у зонах розломів на ділянках ранньопротерозойської активізації. Положення Мічуринського і Северинського родовищ контролює Кіровоградський, Ватутинський – Звенигородський-Ганнівський розлом. У регіоні розломи структурно займають позицію родовищ визначають їхнім тяжінням до ділянок ускладнених локальних розломів системою опіряючих порушень. Унаслідок натрієвого метасоматозу на цих ділянках формуються крупні тіла альбітитів, що виникають на гранітах, мігматитах, гнейсах із збереженням текстурно-структурних особливостей заміщуваних порід. Уранова мінералізація накладається на катаклаз альбітитів, утворюючи тонку вкрапленість і мікропрожилки, виповнює системи дрібних міжзернових зривів і формує цемент катаклазних альбітитів. Рудні поклади тяжіють до внутрішніх зон альбітитів, займаючи субзгідне з ними положення; існують у вигляді пластоподібних тіл, лінз і стовпоподібних штокверків потужністю від 1 до кількох десятків метрів та протяжністю у десятки–сотні метрів. Уранові мінерали в рудах представлені уранінітом, настураном, бранеритом, кофінітом, гідроксидами, силікатами урану й урановими чернями. Запаси урану К. у. р. можуть забезпечити потреби атомної енергетики України на декілька десятків років.

Рекомендована література

1. Металлические полезные ископаемые. К.; Л., 2005. Т. 1;
2. Тезисы докладов Международной научно-практической конференции «Особенности развития минерально-сырьевой базы урана Украины, его добыча и обогащение». К., 2009.

Бібліографічний опис:

Кіровоградський урановорудний район / Л. С. Галецький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7039>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).